



У петак 10. децембра у Ослу уручена је Нобелова награда за мир кинеском дисиденту Лиу Сјаобоу. Лиу није присуствовао додели награде јер у домовини од децембра 2009. издржава затворску казну у трајању од једанаест година. Лиу је ухапшен под оптужбом субверзије централне власти у Кини. Лиу је један од аутора тзв. Повеље 08 [\[1\]](#) која је написана у духу Повеље 77, коју су концептуално осмислили Чехословачки дисиденти 1977. год. Поменута повеља била је потпуно анти-совјетски оријентисана тако да је сасвим природно она и послужила као узор кинеским дисидентима. Потписници повеље 08 залажу се за “демократизацију” и “децентрализацију” кинеске државе и друштва која би укључила и регионализацију земље и потпуне “реформе” политичког система које би омогућиле поштовање људских права. Осим тога, Повеља 08 је објављена децембра 2008. на 60-годишњицу усвајања Декларације људских права.

Дакле, поново се сусрећемо са фамозним инсистирањем на поштовању људских права које је толико карактеристично за политику западних земаља а нарочито САД које су у лику и делу кинеског дисидента, иначе књижевног критичара, гостујућег професора на неколико америчких универзитета као и бившег председника “Независног кинеског ПЕН центра” који има своју америчку подршку [\[2\]](#) , пронашле барјактара борбе за “људска права”.

Све је у реду са племенитом идејом борбе за истинска људска права која представља једно од тековина цивилизације и која у својој суштини представља оличење човечности, међутим, концепт поштовања људских права представља потпуно празно и формално одређење које омогућава примену било каквих начела до те мере да се под изговором борбе за људска права демократија намеће бомбама и војним интервенцијама. Сетимо се само “милосрдног анђела” или Ирака и Авганистана који представљају класичан пример савремене америчке геополитичке доктрине наметања демократије војним средствима.

Кина, која представља будућу светску супер силу како у економском тако и у војном погледу, представља идеалан полигон за примену политичких притисака са запада под изговором угрожавања људских права. Нобелов комитет је сасвим прорачунато, дакле по директиви, награду за мир уручио поменутом дисиденту што представља сасвим очигледан пример политичког притиска на Кину. Да је и сам Нобелов комитет постао

крајње политизована институција која награде уручује по одговарајућим директивама показују и примери декларисаних “миротвораца” попут Мартија Ахтисарија [3] или лидера покрета за борбу против “глобалног загревања” и “заслужног” оскарровца Ала Гора [4], истакнутог поборника бомбардовања Србије у бившој Клинтоновој администрацији. Све ово јасно указује на то какав је карактер Нобеловог института. [5]

Серији најновијих напада и критика власти у Пекингу придружио се и Далај Лама духовни лидер и истакнути борац за независност Тибета који је изјавио да се “Пекинг мора трансформисати у једно отворено друштво” [6], док је председник поменутог Нобеловог комитета Тјорбјорн Јагланд приликом уручења награде изјавио да “Кина са својих милијарду и 300 милиона становника, на својим раменима носи судбину човечанства. Ако та земља покаже да није у стању да развије слободну економију и поштовање људских права, постоји опасност друштвених и економских криза у Кини, што ће имати негативне последице за све нас” [7]

У овом контексту једно питање се природно намеће а оно гласи: зашто је потребно да председник Нобеловог комитета држи лекције из лепог понашања Кине? Зар је то у његовој надлежности? Али критике се ту не заустављају, напротив. Наиме, шефица европске дипломатије, Кетрин Ештон се такође осетила прозваном. Она је “затражила” од Кине да хитно пусти на слободу дисидента који се тако дуго и ревносно залагао за поштовање људских права.

Како је на све ово реаговао званични Пекинг? Сајт кинеског радија пренео је изјаву Портпарола кинеског Министарства иностраних послова Ђианг Ју која је одговарајући на питања новинара, рекла да се кинеска страна противи мешању у унутрашње послове и у неприкосновеност правног система Кине од стране било које земље или било којег појединца под изговором уручења Нобелове награде за мир. [8]

Наравно, крајње политизована додела Нобелове награде за мир Кину и власт у Пекингу није много потресла, јер овај политички притисак који долази са запада неће нимало уздрмати кинеско руководство нити ће утицати на даљи ток политичких економских и војних процеса који ће од Кине створити будућу светску супер силу. А што се тиче дволичности и питања поштовања темељних људских права указаћемо само на чињеницу да је Џулијан Асанж, оснивач сајта Викиликс ухапшен у Британији на основу оптужнице за наводно силовање. И на крају нам остаје да се запитамо ко то тамо заиста

поштује људска права?

[1] <http://www.pen.org/viewmedia.php/prmMID/3552/prmID/918>

[2] <http://www.pen.org/viewmedia.php/prmMID/3029/prmID/172>

[3] http://nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/2008/ahtisaari-lecture.html

[4] <http://nobelprize.org/mediaplayer/index.php?id=796>

[5] <http://www.nspm.rs/savremeni-svet/nobelova-sramota.html>

[6] http://www.dnaindia.com/world/report_dalai-lama-criticises-chinese-reaction-to-nobel-prize-to-liu-xiaobo_1452649

[7] <http://www.rts.rs/page/stories/ci/story/2/Свет/808438/Празна+столица+добитника.html>

[8] <http://serbian.cri.cn/341/2010/12/11/21s110818.htm>